

talelser i Dagspressen, at han lægger ikke synderlig Vægt paa, om den bliver fulgt eller ej. Vægten ligger paa, at Ritualet bliver autoriseret for Ryslinge Valgmenighed alene.

Jeg vil nu gerne gøre opmærksom paa, at naar man autoriserer et Ritual til Brug for en enkelt Menighed — hvad jeg for det første mener, at det er meget tvivlsomt, om Ministeriet kan —, har Ministeriet, Statsmagten, en Forpligtelse til at skaffe denne Autorisation Anerkendelse overfor Modstand fra anden Side, det vil med andre Ord sige at købe den Frihed, som gives det ene Sted, med Anvendelse af Tvang paa et andet Sted, at købe Friheden for Rørdam og de enkelte i Ryslinge Valgmenighed med Forpligtelsen til i paakommende Tilfælde at anvende Tvang paa andre Steder. Jeg syntes, at det var for dyrt købt, ogsaa efter den Maade, hvorpaa Pastor Rørdams Ritual var blevet modtaget ikke blot af Biskopperne — jeg skal saa vidt muligt forskaane det ærede Medlem for at nævne dem —, men overalt indenfor Folkekirken, ogsaa af den langt overvejende Del af Grundtvigianerne indenfor Folkekirken; hvis det ærede Medlem særlig vil gøre sig til Talsmand for Grundtvigianerne, saa bliver det kun en lille bitte Fløj af dem, og det er ikke Grundtvigianere, som stemmer sammen med Rørdam i Spørgsmaalet om hans Rituals kristelige Præg, men det er Grundtvigianere, som vil bruge den Lejlighed, der her gives, til at faa indført Ritualfrihed i Folkekirken. Fra alle Sider — og jeg kan sige først og fremmest fra grundtvigisk Side — tog man Afstand fra det Ritual, og der fremkom flere Udtalelser om, at man vilde døbe om i paakommende Tilfælde. Hvis det skete, maatte jeg sige til vedkommende Præst: Det maa du ikke, for det er ikke tilladt indenfor den danske Folkekirke at døbe om, naar Daaben er foregaaet efter et autoriseret Ritual, og hvis han gentog det, saa maatte jeg fratage ham hans Stilling indenfor Folkekirken.

Under disse Forhold kom jeg ret hurtigt til den personlige Afgørelse, at jeg kunde ikke imødekomme Ryslinge Valgmenigheds fornyede Andragende, men den Erklæring, som Biskop Rud havde medsendt Andragendet, gav mig Anledning til yderligere Overvejelse, idet han gjorde gældende, at selv om en Autorisation baade til almindeligt Brug indenfor Folkekirken og til Brug indenfor Ryslinge Valgmenighed alene, ikke kunde meddeles,

han maatte fraraade det, kunde han tænke sig, at der blev givet en Tilladelse til at anvende Ritualet, saaledes at Statsmagten ikke paadrog sig Forpligtelse til at skaffe det Anerkendelse andre Steder i Folkekirken, og han henstillede, at denne Udvej blev nøje overvejet. Jeg maa sige til det ærede Medlem Hr. Povlsen, at jeg brugte virkelig 3 Uger til at overveje; mon det var for meget? Andragendet kom ind til Ministeriet den 4. December, og den 23. December sendte jeg det fornyede Andragende — ligesom min Forgænger, Kirkeminister Appel havde sendt det første — til Biskop Ostenfeld med Anmodning om at faa hans Erklæring, efter at han eventuelt havde raadført sig med sine Kolleger. Dette skete ved et Møde, de holdt i Begyndelsen af Aaret. Da jeg ikke har noget Bisperaad — det ærede Medlem Hr. Povlsen mente, saa vidt jeg kunde skønne, at om det ikke var oprettet, saa havde jeg stor Lyst til at oprette det, men det har jeg ikke —, har jeg fulgt den tidligere Kirkeministers Fremgangsmaade — vist ogsaa det ærede Medlem Hr. Povlsens Fremgangsmaade, da han var Kirkeminister — at forlange, at hver enkelt Biskop skulde afgive sin Erklæring, jeg skulde ikke have nogen fælles Udtalelse fra dem; den 27. Januar kom disse Erklæringer, som blev samlet af Sjællands Biskop, mig i Hænde, men Søndagen før — det var vist den 25. Januar — var det, at Menigheden i Ryslinge havde udstedt sin Proklamation: nu vilde de ikke vente længere. Det viste sig, at Biskop Ruds Udtalelse om nøje at overveje, om man ikke kunde give en Tilladelse, havde fundet Tilslutning hos tre andre Biskopper, grundtvigske Biskopper, men jeg var ogsaa klar over, at en saadan Tilladelse kunde jeg ikke give, jeg maatte have Rigsdagens Tilladelse dertil, den maatte gives ved en særlig Lov, hvorved Ryslinge Valgmenighed fik en Særstilling, ligesom Vaalse Sognemenighed i sin Tid havde faaet en Særstilling. Men Utaalmodighedenovre i Ryslinge havde vundet Sejr, og Forbindelsen var den Gang afbrudt.

Saaledes ligger Sagen historisk, og jeg staar med den største Glæde baade dette høje Folketing og Landet og Kirken til Ansvar for min Fremgangsmaade i denne Sag. Jeg skal nok tage det Ansvar, som min Handlemaade har ført med sig. Nu anker det ærede Medlem Hr. Povlsen over, at jeg ikke, samtidig med at Anerkendelsen blev frataget Pastor Rørdam, har fra-